

Novel·la David Castillo

El llibre com a personatge

Sovint es comenta el desgast de la literatura francesa després d'haver coronat el cim gràcies als grans clàssics del segle XIX, que desemboquen en Proust, i de tots els experiments dels avantguardistes del XX, que arriben fins al *nouveau roman*. El que no ha decaïgut és l'exigència del món editorial francès i l'afició dels seus lectors. A cada cantonada de qualsevol població francesa, el llibre és ben present, forma part de la vida quotidiana, del teixit social. El punt de venda dels llibres és imprescindible com el del pa. Parlar de crisi del llibre francès resulta tan exagerat com voler-nos comparar amb ells. Només barris com el barceloní de Gràcia semblen tenir el llibre com una de les seves prioritats.

La passió pel llibre a França pot arribar fins a fer-lo protagonitzar una novel·la com a personatge. Podria semblar una banalitat, però darrere de *Les desventures d'un llibre vagabund*, de Paul Desalmand (Arenthon, Alta Savoia, 1937), s'amaguen múltiples lectures: des dels avatars d'un llibre que pot canviar més de mans que un bitllet de deu euros fins a tot

Paul Desalmand recrea la vida d'un llibre que es resisteix a morir

un catàleg de cites, que componen una antologia d'escriptors sobre el seu ofici. El més important, però, és l'amor profund cap a la lectura i l'objecte en si, allò que mai podrà desplaçar el llibre en format electrònic.

Saltant de mà en mà, el llibre en qüestió se salva de la trituradora de paper gràcies a uns individus que in-

tercepten els llibres condemnats i els tornen a posar en circulació. A partir d'aquí, el llibre es mourà per propietaris diversos: lectors elegants i cultes, una militant d'una ONG que el farà viatjar pel món, llibreries de segona mà, els molls de París mitjançant un captaire, una noia que el llegeix despullada al llit

o prenent el sol... Un itinerari que Desalmand converteix en un seguit de peripècies.

Tot i que el vaig agafar amb desconfiança i que és un punt trivial, *Les desventures d'un llibre vagabund* desprèn saviesa i fa de molt bon llegir. És tendre i entranyable i la seva pròpia lleugeresa és la gran virtut. Desalmand ha creat una història d'aventures, en alguns moments trepidant pel ritme que manté, amb gotes de poesia sobre la supervivència d'un llibre del qual ignorem l'autor, l'editorial i el tema.

Amb un únic llibre publicat al nostre país, un anecdotari sobre Pablo Picasso, Desalmand té una llarga trajectòria com a escriptor, especialment en el terreny divulgatiu. *Les desventures d'un llibre vagabund* pot llegir-se també com un manual precís, on podrem trobar cànons amb les seves preferències, de molt bona literatura, cal dir-ho. Amb el seu amor per la literatura, les vicissituds del llibre protagonista provoquen un relat amable i simpàtic. Si a això hi unim l'amenitat i la prosa fluïda, el recomanem per passar unes hores entretingudes i intenses. *

Les desventures d'un llibre vagabund

Paul Desalmand
Traducció: Jordi Rourera
Empúries
Barcelona, 2010
Preu: 16 euros
Pàgines: 144

Novel·la Jordi Capdevila

L'elegància del número zero

Lluís Muntada
Proa
Barcelona, 2009
Preu: 22 euros
Pàgines: 409

L'elegància de la narrativa

Un llibre sorprenent, ben tramada, ben descrit, millor escrit. Una allau de literatura de la bona. Es tracta de la primera novel·la de Lluís Muntada (Riudellots de la Selva, 1964), un autor que ja havia sorprès el 1982 publicant *Espirals* (premi Just M. Casero) i que el 2002 va guanyar el Rodoreda de contes amb *Canvi d'agulles*.

L'elegància del número zero és una novel·la àgil, amb protagonistes magistralment retratats en els seus diàlegs, reflexions i accions, i relacionada amb fina ironia que deixa un alè de tendresa. I amb una estructura que tant permet llegir-la a raig com amb pausada reflexió, perquè deixa anar una allau de pensaments profunds sobre el sentit de la vida en tot el seu recorregut. I ho fa amb un llenguatge directe, enriquidor, variat, sense contaminacions frontereres del relat. Amb aquesta coloració de tons i matisos l'autor ha bastit un gran mural sobre la generació nascuda als anys 60, una fornada que gairebé ha

hagut de pair més transformacions, traumes i canvis vivencials que des del neolític fins aleshores.

David, el protagonista, narra en primera persona la seva vida que va començar en un poble català fronterer, on de petit no es cansava de jugar a posar un peu a territori francès i l'altre a territori espanyol. La vida amb la seva mare vídua i un cosí orfe que li feia de germà ofereix també un estrat familiar peculiar, que es completa amb l'aparició a l'escola d'una noia francesa, a la qual desitja posseir, però sense enamorar-se'n.

El mostrar d'identitats desdibuixades es completa amb la seva obsessió pels profunds coneixements filosòfics i culturals, facilitats per una vida sense angoixes econòmiques gràcies a la seva professió de futbolista de Primera Divisió. Un lligam entre cultura i esport íntim i prou desconegut. I els avatars de l'existència el porten a viure moltes temporades fora del seu poble, Saïllana, única cèl·lula identitària de la narració.

El protagonista confon prou vegades la realitat amb la fantasia en una narració que va mostrant amb petites anècdotes, diàlegs, accions, situacions extremes i decrepituds físiques les invisibles línies que separen qüestions vitals de la vida humana en les tres fases bàsiques de la seva existència: infància, adolescència i maduresa. En el rerefons de la novel·la hi ha un seguit de preguntes: què som, qui som, on som i que voldríem arribar a ser. Amb respostes esbiaixades segons en quin peu fronterer descansi el cos.

Un mostrari de sentiments

No cal dir que la vida i la mort, el sentit transcendent de l'existència, l'amistat, la família i el valor profund de l'amistat, la guerra i la pau, la paternitat i la seva renúncia voluntària, els jocs i les passions, els amors i desamors, amb el finíssim fil que separa l'amor de l'odi, són valorats sempre des d'aquesta posició fronterera. Això sí, amb una argumenta-

ció més reflexiva a mesura que el pas del temps de l'existència i els canvis socials que produeixen l'evolució accelerada de la història van afegint maduresa al narrador.

On la línia està més ben delimitada, del món transfronterer del protagonista, és en les divagacions sobre l'amor i el sexe, on predomina totalment el desig carnal sobre els sentiments afectius. Un sexe sense límits ni concessions de cap mena, amb descripcions minucioses de tota mena de postures i impostures.

Una novel·la amb una profunda càrrega de situacions, visions i somnis pornogràfics narrats amb prou amplitud i delicadesa. Perquè la riquesa lingüística i el to narratiu completen una llibre exquisit i elegant, que fa un retrat global d'una generació nascuda ja en espais fronterers. Homes i dones que en el seu deambular per la vida han vist com el món s'ha transformat, on troben poques semblances entre el punt de partida i el d'arribada de la seva existència.*